

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum
2021-06-14

Dnr (anges vid skriftväxling)
511-2119-2021
Dossier
NVR2052962

Beslut för bildande av naturreservatet Gröttingsberget

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Gröttingsberget
 NVR-id: 2052962
 Kommun: Bräcke
 Län: Jämtland
 Vägkarta: 149 Ånge
 Lägesbeskrivning: Omkring tolv kilometer norr om Bräcke, på norra sidan av sjön Grötingen
 Centrumkoordinater: N: 6971130 E: 523870 (SWEREF99 TM)
 Fastigheter: Del av Gröttingslandet 1:9 och Döviken 1:78
 Markägare: Stiftelse samt enskild markägare
 Förvaltare: Länsstyrelsen Jämtlands län
 Totalareal: 112 hektar

Innehållsförteckning

Länsstyrelsens beslut	3
Syftet med naturreservatet	3
Skälen för beslutet	3
Beskrivning av området	3
Föreskrifter	5
Undantag från föreskrifterna	7
Skötselplan.....	7
Redogörelse för ärendet	8
Ärendets beredning	8
Synpunkter på förslaget till beslut	8
Länsstyrelsens bedömning	9
Naturvärdesinventeringar.....	10
Förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser	10
Konsekvensutredning.....	11
Upplysningar	12
Bilagor	13

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som utmärks på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn ska vara **Gröttingsberget**

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, samt att bevara och vårda värdefulla naturmiljöer. Områdets brandpräglade, delvis kalkpåverkade, naturskogar med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas.

Syftet ska uppnås genom naturvårdsbränning och brandefterliknande åtgärder, med för området lämpliga intervall, samt åtgärder för att gynna uppväxande lövträd.

Skälen för beslutet

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet är:

- Brandpräglad tallnaturskog, lövträdsbestånd uppkomna efter brand, samt bark- och vedlevande mossor, svampar, lavar, insekter, marklevande svampar och hålhäckande fåglar knutna till skogar som präglats av brand.
- Delvis brandpåverkad och lövträdsrik kalkbarrskog, samt kalkgynnade kärlväxter och marksvampar.

Beskrivning av området

Naturreservatet är beläget omkring tolv kilometer norr om Bräcke, längs Gröttingsbergets sydvästsluttning på norra sidan av sjön Grötingen och omkring tretton kilometer sydost om Gällö.

Naturreservatet Gröttingsberget utgörs av en brandpåverkad, talldominerad (*Pinus sylvestris*) naturskog som senast brann 2018, samt lövträdsrik kalkbarrskog, med inslag av kalktallskog.

Huvuddelen av skogen inom naturreservatet utgörs av en gammal och något lågproduktiv tallskog med en medelålder omkring 150 år och ett tydligt inslag av ännu äldre tallöverståndare. Flera mindre områden i sluttningen utgörs av impediment på hållmarker och där förekommer rikligt med gamla och senvuxna träd. Tallskogen har karaktärer och spår som visar att den brunnit flera gånger under århundradens lopp, men helt klart präglas området tydligast av branden 2018.

I en ravin som ligger i de branta partierna i sydost finns ett bestånd grandominerad (*Picea abies*) kalkbarrskog. Området som ligger ytterligare sydost om ravinen utgörs även det av kalkbarrskog, men här är den mer lövblandad och med större inslag av tall. Bland andra växer här orkidéerna guckusko (*Cypripedium calceolus*) och grönkulla (*Coeloglossum viride*). I hela sluttningen finns fuktigare stråk och sänkor och där växer en rikedom av kärlväxter som indikerar kalk, men också i torrare och mer talldominerade delar av branten och sluttningen finns arter som blåsippra (*Hepatica nobilis*) och vispstarr (*Carex digitata*). Hela sluttningen kan klassas som kalkbarrskog, med inslag av den betydligt mer sällsynta undertypen kalktallskog.

Lövträd, i huvudsak bestående av asp (*Populus tremula*) och vårtbjörk (*Betula pendula*) förekommer rikligt i sluttningen, och bildar även grupper här och var i tallskogen.

I samband med branden sommaren 2018 tillkom en stor mängd död ved i området. Många tallar dödades av hettan eller av att tallarnas rotsystem brändes av. Träden har sedan fallit en tid efter branden, de flesta under höststormarna samma år. Huvuddelen av träden överlevde dock branden, men många blev brandskadade. I de allra största delarna av naturreservatet har humuslagret helt eller delvis bränts bort. Höllar, block och mineraljord har blottats. Grupper av björk och asp som överlevt har skjutit rotskott och nya lövträd är på väg att växa upp.

Tallskogen som utgör större delen av naturreservatet har påverkats på det sätt som beskrivits ovan medan kalkbarrskogen i områdets sydöstra del har brunnit mer mosaikartat. I och nedanför sluttningen finns flera fuktigare stråk och sänkor och i den senaste branden resulterade detta i en variation av brända och obrända

partier. Den friska och fuktiga kalkbarrskogen i ravinen har sannolikt utgjort brandrefugie också i flera tidigare bränder. Lövträdsinslaget i kalkbarrskogen tyder på att området påverkats av brand tidigare, men några tydliga brandspår från tidigare bränder har inte påträffats.

Skogen i naturreservatet är gammal och har många av naturskogens karaktärer, men det finns spår av mänskligt brukande i alla delar av naturreservatet - de allra brantaste partierna undantagna. Till största delen är det spår av plockhuggning, men mindre delar av tallskogen är här också gallrats relativt nyligt innan den senaste branden.

En mer omfattande beskrivning finns i skötselplanen, bilaga 4.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver föreskrifter och förbud enligt andra lagar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, till exempel vindkraftverk, mast, antenn, luft- eller markledning, bro eller spång,
2. utöka eller förändra befintlig byggnad eller anläggning,
3. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller liknande,
4. anordna upplag, utföra fyllning eller tippning, spränga, schakta, borra, gräva, markbereda, utföra någon annan typ av markbearbetning eller bedriva täkt av något slag,
5. anlägga väg, skoterled, uppställningsplats för fordon, eller liknande anläggningar,
6. framföra motordrivet fordon i terräng på barmark,
7. dika, kulvertera dike, dämna, eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållande,

8. utföra skogsvårds- eller skogsskötselåtgärder, eller på annat sätt fälla eller skada träd och buskar, samt flytta eller upparbeta stående och liggande döda träd eller delar av träd,
9. införa för området främmande växt- eller djurart,
10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra växtnäringsämnen.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets yttergränser enligt gällande anvisning,
2. uppsättning och underhåll av informationstavla vid plats som markeras på karta, bilaga 1,
3. naturvårdsbränning inom området markerat på karta i bilaga 1, samt anläggande av mineraljordsträngar och fällning av träd för brandavgränsning, transport av bränningsutrustning med motorfordon och dylikt för att kunna genomföra åtgärden,
4. punktbränning eller annan manuell åtgärd för att skapa störning av marktäcket samt motverka igenväxning inom området markerat på karta, bilaga 1,
5. uppsättning av stängsel kring större förekomster av lövträd uppkomna efter brand, inklusive transport av utrustning, huggning av gator kring stängsel och dylikt för att kunna genomföra åtgärden,
6. undersökning och dokumentation av mark, vegetation samt växt- och djurliv i uppföljningssyfte,
7. borttagning av främmande arter genom mekaniska metoder.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. plocka och samla in arter av olika slag, med undantag av bär och matsvamp,
2. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet,

3. göra åverkan på mark, block, växtlighet, torrträd eller annan död ved,
4. elda med annat än medhavd, eller av förvaltaren utkörd, ved,
5. framföra motordrivet fordon i terräng på barmark.

Undantag från föreskrifterna

A och C-föreskrifterna ovan skall inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- b) att bedriva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivet fordon vid renskötsel enligt undantag i terrängkörningsföreskriften (1978:594),
- c) att framföra motordrivet fordon i räddningstjänst och vid sjukfall,
- d) att framföra motordrivet fordon vid efterbevakning efter brand,
- e) statliga tjänstemän att framföra motordrivet fordon i tjänsteärende,
- f) jakt enligt jaktlag (1987:259),
- g) att transportera fälld björn, älg, hjort eller vildsvin med lättare terränggående motorfordon ($\leq 450\text{kg}$),
- h) normalt underhåll av befintlig väg som gränsar till naturreservatet och som markeras på karta, bilaga 1, innebörden av normalt underhåll av väg förklaras i bilaga 3,
- i) röjning av buskar och mindre träd i anslutning till jaktpass i syfte att upprätthålla befintliga siktgator i skog,

Efter tillstånd från Länsstyrelsen skall A och C-föreskrifterna ovan inte heller utgöra hinder för:

- j) att rensa dike,
- k) uppföra jaktorn på ny plats.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga vård.

Redogörelse för ärendet

Ärendets beredning

År 2018 brann skogen på Gröttingsberget i Bräcke kommun. Omkring 420 hektar skog, myrmark, ungskog och hyggen påverkades av branden. En stor del av brandområdet utgjordes av äldre tallskog. Tallskogens naturvärden bedöms ha förstärkts i och med branden, bland annat eftersom inväxande gran har dödats av elden, död ved har tillförts och humustäcket har brunnit bort. Berörda markägare erbjöds reservatsbildning som alternativ till att ta ut det brandskadade virket. I dialog med markägare togs en reservatsgräns fram. I februari 2019 påbörjades värdering av reservatsobjektet. Uppdraget att värdera objektet och sköta förhandlingen har utförts av auktoriserade konsulter. Värderingen slutfördes i augusti 2019 och förhandlingen avslutades 2020 då alla avtal om intrångsersättning med berörda markägare var klara.

I maj 2019 fattades ett beslut om interimistiskt förbud (511-4538-2019) mot åtgärder för att bekämpa skadliga insekter. Detta för att markägarna inte skulle behöva söka dispens från 29§ skogsvårdslagen, och inte heller behöva ta något ansvar för eventuella kringliggande skador om det skulle bli någon form av insektsangrepp till följd av branden.

Under 2021 tog Länsstyrelsen fram ett förslag till beslut om naturreservat. Markägare, ägare av särskild rätt inom området, berörda samebyar samt ett flertal berörda myndigheter och intresseorganisationer fick möjlighet att yttra sig över förslaget.

Synpunkter på förslaget till beslut

Sex yttranden inkom, av vilka två inte hade något att erinra. Bräcke kommun och Sveriges Geologiska Undersökning har avstått från att yttra sig i ärendet.

Raeditvaerie och Jovnevaerie samebyar uttryckte i sina yttranden att de inte har något emot bildandet av ett naturreservat i området så länge det inte inskränker möjligheterna till renskötsel, varken i nuläget eller i framtiden. Raeditvaerie lyfter särskilt vikten av att skötselåtgärder ska ske i samråd med samebyn. Sametinget bedömer i sitt yttrande att bildandet av Gröttingsbergets naturreservat är förenligt med renskötseln och andra samiska intressen och lyfter också de vikten av att berörda samebyar är med i samrådsprocessen inför skötselåtgärder.

Jägareförbundet påtalar i sitt yttrande vikten av att kunna röja växtlighet i befintliga siktgator. Detta har utifrån yttrandet lagts till som undantag till föreskrifterna. Med hänvisning till att klövviltsarters rörelsemönster kan förändras i framtiden så föreslog Jägareförbundet i sitt yttrande att uppförande av pass/jakttorn ska vara tillståndspliktigt. Länsstyrelsen har tillmötesgått förslaget och ändrat i föreskrifterna.

Länsstyrelsens bedömning

Effektiv brandbekämpning har lett till att brandpräglad tallskog har blivit en alltmer ovanlig naturtyp i landskapet, vilket i sin tur har lett till att många brandberoende eller brandgynnade arter är hotade. Delar av det brandpåverkade området på Gröttingsberget utgörs dessutom av den nationellt underrepresenterade och därmed prioriterade skogstypen kalkbarrskog. Kalkbarrskogen utgörs även delvis av den än mer sällsynta undertypen kalktallskog.

I området fanns sedan tidigare två registrerade nyckelbiotoper. Grandominerad kalkbarrskog (ID N15959-1996) respektive brandpräglad, blockrik tallskog (ID N667-2018). Naturvärdena i nyckelbiotopen med tallskog bedöms ha utvecklats i och med branden 2018.

För att områdets värden ska bestå, behöver området undantas från skogsproduktion och annan exploatering, vilken skulle innebära att områdets naturvärden påtagligt skadades. För att uppnå syftet med att långsiktigt naturmiljön tallskog med dess ekosystem och biologiska mångfald, föreslås skötsel genom naturvårdsbränning.

Efter en skogsbrand, som vildbranden 2018, eller efter en planerad skötselåtgärd i form av naturvårdsbränning, kan de brända områdena få stora lövuppslag. Lövträdsrika skogar är värdefulla för flera hotade arter och väldigt viktiga att bevara i landskapet. Eventuella partier med uppkommande lövträd kan behöva hägnas för skydda dem från att betas av vilt.

Mot bakgrund av områdets storlek och behov av naturvårdande skötsel bedömer Länsstyrelsen att bildande av naturreservat är det bästa alternativet för att på lång sikt bevara och utveckla områdets höga naturvärden, vilket följaktligen motiverar Länsstyrelsens beslut att bilda naturreservat

Beslutet om naturreservat följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljö kvalitetsmål. Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen *Levande skogar* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Naturvärdesinventeringar

Inom naturreservatet finns två registrerade nyckelbiotoper. En av biotoptypen barrnaturskog med brandspår och en av biotoptypen kalkbarrskog.

Efter branden har Skogsstyrelsen Södra Jämtlands distrikt startat ett fältförsök på Gröttingsberget. Tio träd har valts ut, sju tallar och tre björkar (både vårtbjörk och glasbjörk) för att följa utvecklingen av eventuella brandljud. Försöket har registrerats i den nationella metadatabasen för skogliga fältförsök, Silvaboreal. Försöket har ID 13654 "Gröttingsberget".

Förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Naturreservatet är beläget inom kärnområde av riksintresse för rennärning (enligt 3 kap. 5 § miljöbalken). För att värna riksintresset för rennärning ska särskild hänsyn tas till renbetet vid bildande och förvaltning av naturreservatet Gröttingsberget. Att skogsmarken, i och med bildande av naturreservat, undantas från modernt skogsbruk bedöms bidra till att områdets värde för rennärningen bevaras. På samma sätt kan naturvårdsbränning som förvaltningsinriktning bidra till att på lång sikt underhålla ett bra lavbete på friska eller torra marker som annars skulle domineras av ris. I samband med framtagande av bränningsplan för naturreservatet ska samråd med berörd sameby ske för att ståndortsanpassa förvaltningen så att eventuella negativa effekter, ur betessynpunkt, reduceras. Länsstyrelsen bedömer därmed att bildandet av naturreservatet Gröttingsberget är förenligt med riksintresset.

Delar av naturreservatet, den södra delen av sluttningen mot sjön Gröttingen, ligger inom riksintresse för friluftslivet FZ09 Gimån (enligt 3 kap 6§ miljöbalken). Beskrivningen av riksintresset anger att det är ett område med särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och kulturlandet. Det är också ett område med särskilt goda förutsättningar för vattenanknutna friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser. Naturreservatet ligger även inom riksintresse skyddade vattendrag (enligt 4 kap 6§

miljöbalken); Gimån uppströms Holmsjön. Länsstyrelsens bedömning är att beslut om att bilda naturreservatet Gröttingsberget är förenligt med dessa riksintressen.

Gällande översiktsplan för Bräcke kommun antogs 2003. Som ett tillägg till översiktsplanen finns även Vindkraft i Bräcke kommun, upprättad 2009, reviderad 2017. I den går att läsa att Gröttingsberget är beläget inom ett område där vindkraftsutbyggnad inte tillåts, med undantag av så kallade gårdsverk. Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Vidare bedömer Länsstyrelsen att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Marita Ljung. Vid den slutliga handläggningen av ärendet deltog även länsråd Susanna Löfgren, chef för naturskydd och förvaltning Per Sander samt handläggare Cecilia Odelberg, den sistnämnde föredragande.

Detta beslut har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.

Marita Ljung
(beslutande)

Cecilia Odelberg
(föredragande)

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Detta beslut ska enligt 27§ förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. kungöras i länets författningssamling och i ortstidningarna Östersundsposten och Länstidningen. Sakägare anses därmed ha fått ta del av beslutet.

Länsstyrelsen i Jämtlands län är förvaltare av naturreservatet.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär till exempel att eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas orörda.

Spontana bränder kan tillåtas inom naturreservatets gränser, i enlighet med aktuell strategi för naturvårdsbränning och spontana bränder i skyddade områden, som Länsstyrelsen i Jämtlands län tagit fram.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön och djurlivet, till exempel:

- hänsynsregler enligt 2 kap. 3 § miljöbalken,
- fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- hundhållning enligt 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn av hundar och katter.

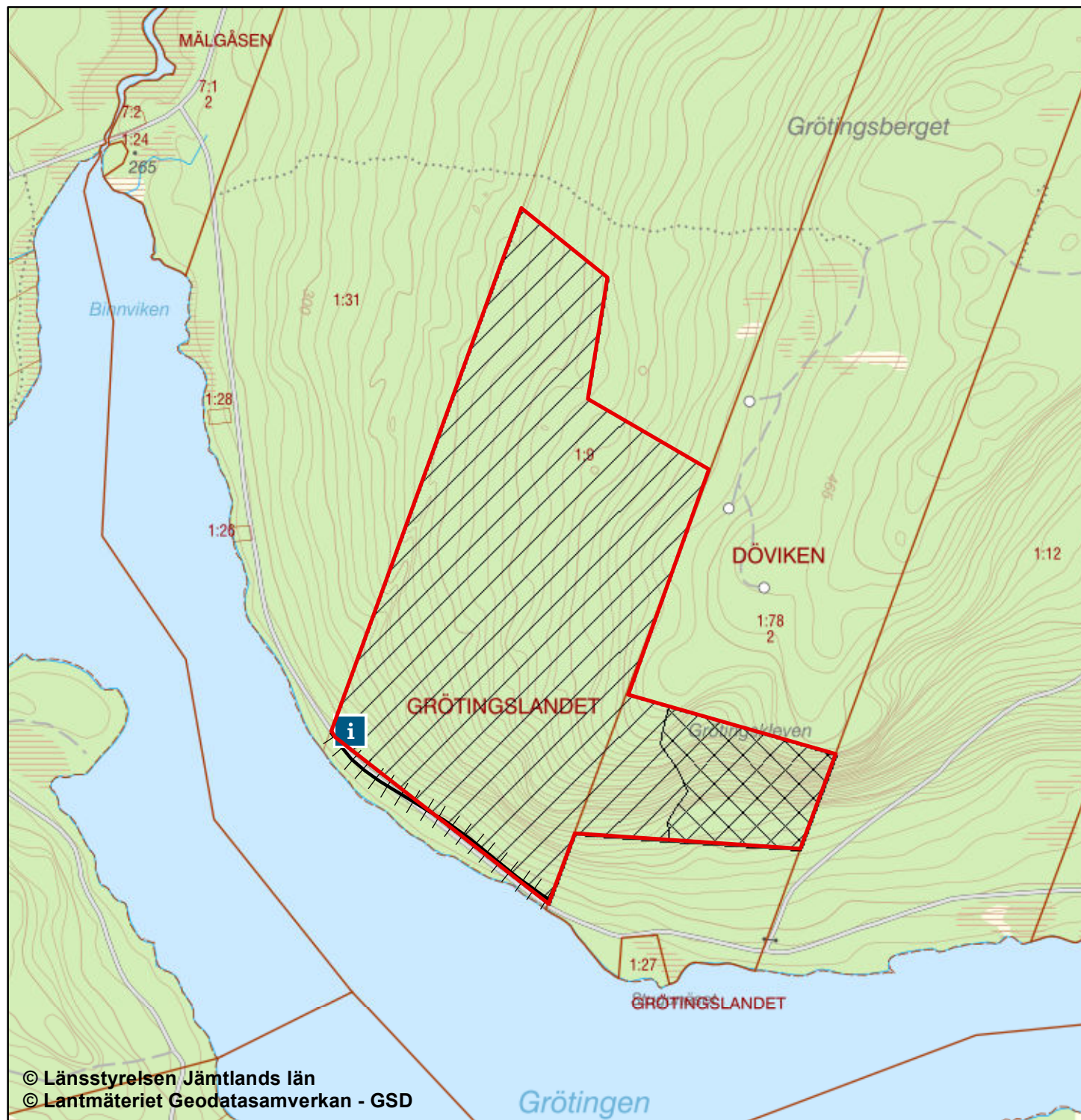
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Underhåll av väg
4. Skötselplan
- 4a. Skötselplankarta

Naturreservatet Gröttingsberget

Beslutskarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

 Gräns för naturreseptatet Gröttingsberget

 Informationsskylt enligt föreskrift B2

 Väg som omfattas av undantag h)

 Område som omfattas av föreskrift B3

 Område som omfattas av föreskrift B4

0 500 m

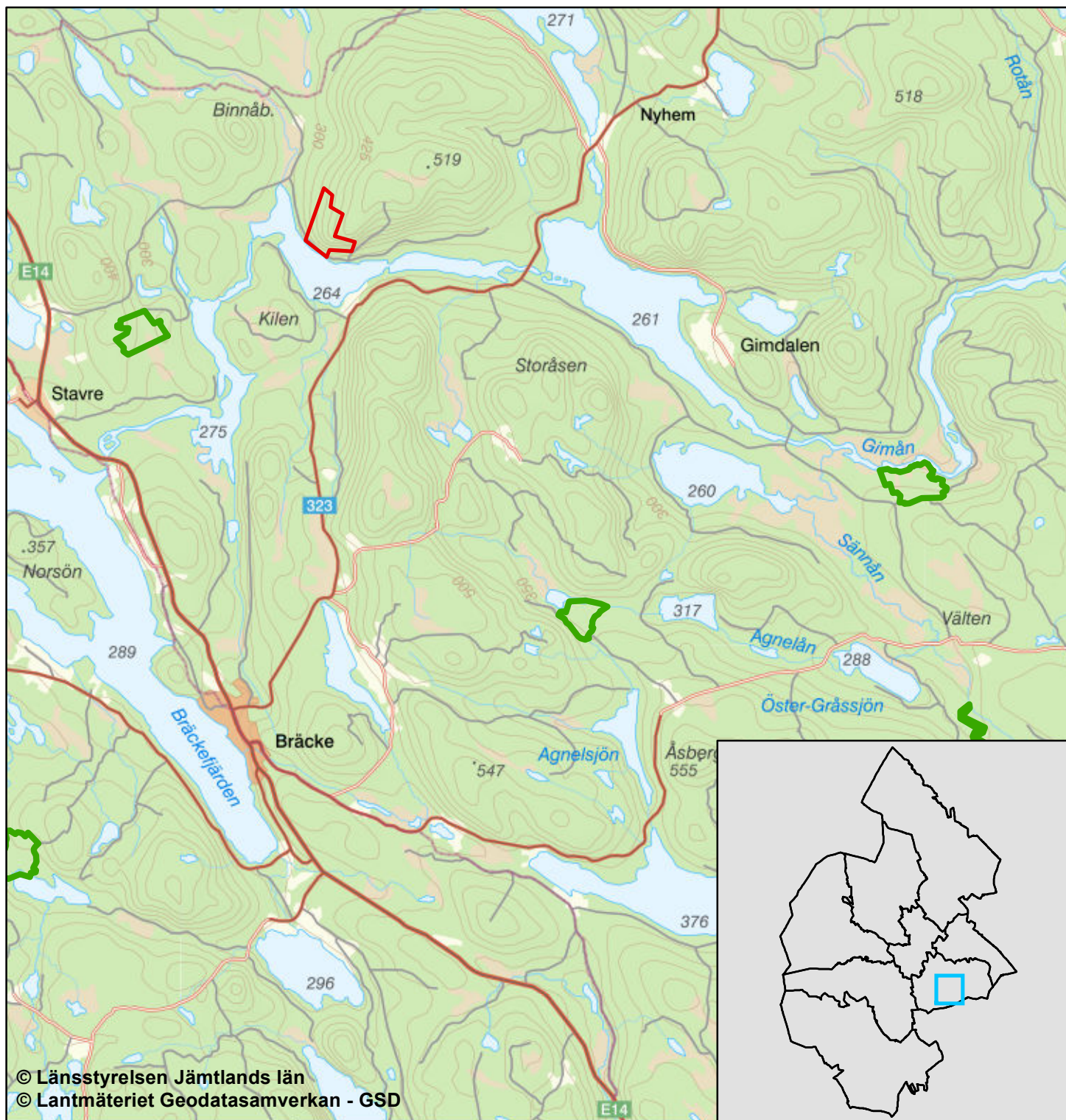
Skala 1:15 000

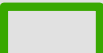

Naturreservatet Gröttingsberget

Översiktskarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

- Gräns för naturreservatet Gröttingsberget
- Befintliga naturreservat

0 5 Km

Skala 1:150 000

Bilaga 3

Underhåll av väg

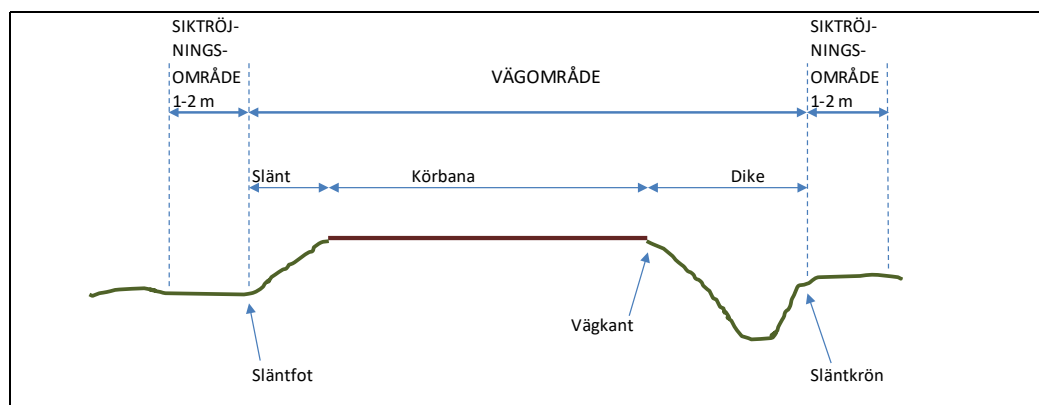
Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande erforderliga åtgärder såsom till exempel dikesrensning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Det är väghållarens ansvar att den utrustning och de maskiner som används vid underhållsarbeten är rengjorda och att jordmassor från annan plats inte tillförs naturreservatet. Detta för att förhindra spridningen av främmande arter.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar utanför vägområdet, inom det så kallade siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor.

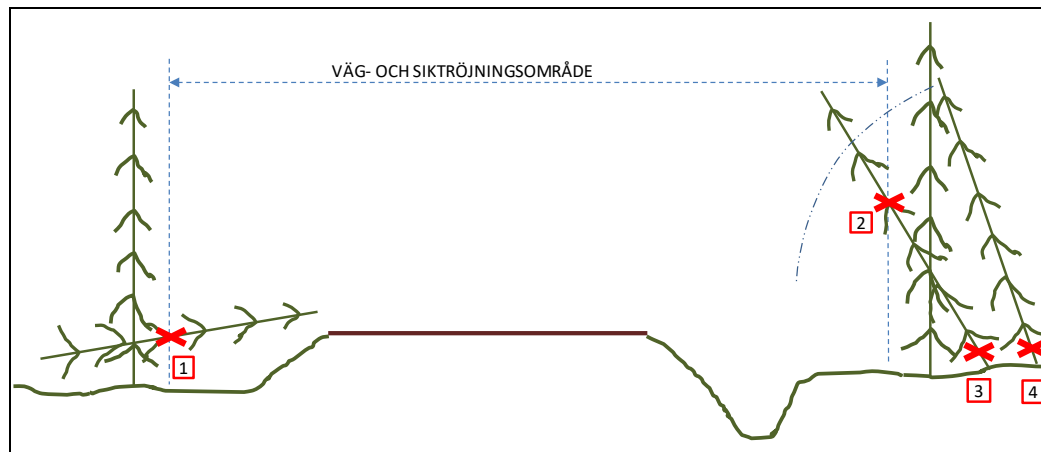
Inför större arbeten, till exempel efter omfattande stormfällning eller inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag, ska Länsstyrelsen underrättas i förväg om de planerade arbetena. I vissa fall kan sådana åtgärder också kräva tillstånd från Länsstyrelsen.

Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa så kallade farliga kantträd med mera, i enligt med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1). Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att markägaren får ta till vara de delar av fällda och/eller kapade träd, delar av träd med mera, som är inom väg- och siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, skall väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, det vill säga i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden med mera som naturreservatet syftar till att skydda.

Skötselplan för naturreservatet Gröttingsberget

Innehållsförteckning

BESKRIVNINGSDDEL	2
Syfte	2
Beskrivning av naturreservatet.....	2
Administrativa data	2
Områdesbeskrivning.....	2
Prioriterade bevarandevärden	6
Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer	7
PLANDEL	8
Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden	8
Skötselområde A – Brandpräglad tallskog (100 hektar).....	8
Skötselområde B – Brandpåverkad kalkbarrskog (12 hektar).....	9
Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden.....	11
Utmärkning av naturreservatets gräns.....	11
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	11
Övriga uppgifter.....	12
Samråd med rennäringsen	12
Bränningsplan.....	12
Uppföljning	12
Tillsyn.....	12
Finansiering av naturvårdsförvaltningen	13
Källförteckning	13

BESKRIVNINGSDDEL

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, samt att bevara och vårda värdefulla naturmiljöer. Områdets brandpräglade, delvis kalkpåverkade, naturskogar med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas.

Syftet ska uppnås genom naturvårdsbränning och brandefterliknande åtgärder, med för området lämpliga intervall, samt åtgärder för att gynna uppväxande lövträd.

Beskrivning av naturreservatet

Administrativa data

Naturreservatets namn	Gröttingsberget
Län	Jämtland
Kommun	Bräcke
Fastigheter	Del av Gröttingslandet 1:9 och Döviken 1:78
Markägare	Stiftelse och enskild markägare
Areal	112 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jämtlands län

Områdesbeskrivning

Landskap och läge

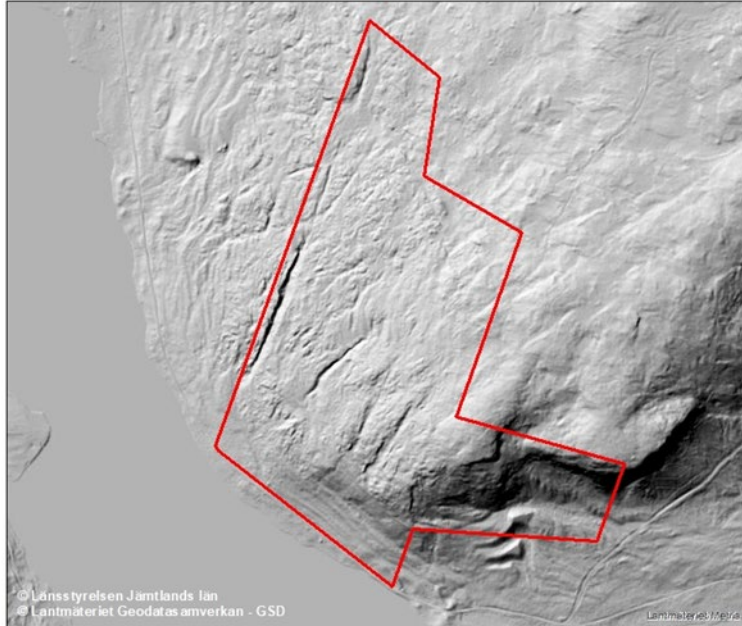
Naturreservatet Gröttingsberget ligger i Bräcke kommun, ungefär 13 kilometer sydost om Gällö. Naturreservatet är 112 hektar stort och beläget på Gröttingsbergets sydvästsluttning norr om sjön Grötingen. Området utgörs av en del av en vildbränna från 2018, av vilken en del också utgörs av kalkbarrskog.

Geologiska förhållanden

Området ligger inom den naturgeografiska regionen "Vågig bergkulleterräng". Berggrunden utgörs huvudsakligen av granit och pegmatit, med inslag av gabbro och diorit. Jordarterna högre upp på berget utgörs av blockig morän blandat med berg i dagen. Längre ner i sluttningen utgörs jordarterna främst av isälvsediment med inslag av block, och i sydöstra delen av naturreservatet indikerar vegetationen att jorden har inslag av kalk eller andra basiska mineral.

Naturreservatet sluttar åt syd-sydväst, ner mot sjön Grötingen. Höjden över havet är vid den högsta punkten 450 meter och vid den lägsta punkten 270 meter. Ett flertal raviner genomkorsar naturreservatet. Den sydöstligaste delen av naturreservatet är en del av ett

område som kallas Grötingskleven och som stupar mycket brant ned från en platå. Själva platån är belägen utanför reservatsgränsen och utgör en mycket bra utsiktsplats.

Figur 1. Höjds­kuggningsmodell som tydliggör landskapets terrängformer inom naturreservatet Grötingsberget

Skogen

Skogen i naturreservatet är till största delen en gammal och lågproduktiv tallskog (*Pinus sylvestris*). Beståndsåldrarna ligger omkring 150 år, men det finns även ett tydligt inslag av äldre tallöverståndare. Mindre partier utgörs av impediment på hållmarker med riktigt gamla och senvuxna träd. I de östra delarna av naturreservatet, alltså i branterna nedanför Grötingskleven, finns en kalkbarrskog med större andel gran (*Picea abies*) och lövträd. Delar av kalkbarrskogen utgörs också av kalktallskog.

Skogen i området har präglats av flera bränder. Naturreservatet är en del av en större vildbränna som ägde rum sommaren 2018. Redan innan senaste branden fanns ett tydligt inslag av kolad död ved och brandljud på levande träd.

I och med branden 2018 har området tillförts en stor mängd brandpåverkad, död ved. Under själva branden dog ett stort antal träd, främst av de heta rökgaserna som förstörde alla barr i träd­kronorna. Andra träd fick sina rotsystem förstörda och föll i stormarna under hösten efter branden. På sina håll bildar dessa fallna träd stora brötar med död ved. Träd som överlevde branden har i stor utsträckning skadats och många av dem kommer så småningom att få brandljud där den brända barken ramlar av och ny bark börjar växa in över de kala partierna.

Branden har i stor utsträckning bränt bort humuslagret så att det på flera håll har blottats hållar, block och mineraljord. Kalkbarrskogen i öster var troligen något fuktigare vid

brandtillfället, eftersom markvegetationen endast fläckvis bränts bort där, vilket har skapat en mosaik av bränd och obränd mark.

Det finns även grupper av överlevande lövträd, i huvudsak asp (*Populus tremula*) och vårtbjörk (*Betula pendula*), insprängda här och var i den lågproduktiva tallskogen som påverkades hårdast av branden. Några av dessa överlevde branden så att de redan samma höst kunde skjuta rotskott. Brand gynnar i regel lövträd och det kan mycket väl uppstå riktigt lövträdsrika partier inom brandområdet.

De sydöstra delarna av naturreservatet utgörs av en mycket brant terräng. Nedanför de allra mest stupande branta partierna tar en örtrik brant vid. Här finns också en ravin med rejält fuktig mark och i den utgörs skogen av en grandominerad kalkbarrskog. Markvegetationen i de branta sluttningarna öster om ravinen utgörs av lågörts- och högörtsvegetation. Det finns flera kärlväxter som indikerar kalkrik mark, eller mark som är rik på andra baskatjoner. Bland andra växer här orkidéerna guckusko (*Cypripedium calceolus*) och grönkulla (*Coeloglossum viride*). I hela sluttningen finns fuktigare stråk och sänkor och där växer en rikedom av kärlväxter som indikerar kalk, men också i torrare och mer talldominerade delar av branten och sluttningen finns arter som nattviol (*Platanthera bifolia*), blåsippa (*Hepatica nobilis*) och vispstarr (*Carex digitata*). Hela sluttningen kan klassas som kalkbarrskog, med inslag av den betydligt mer sällsynta undertypen kalktallskog.

Skogen i och i anslutning till den fuktiga ravinen har helt klarat sig undan den senaste branden och troligen även utgjort en refugie vid flera av de tidigare bränder som präglat området. Här finns en hel del gamla granlågor och fynd av flera olika vedsvampsarter indikerar kontinuitet av död granved. Öster om ravinen är skogen mer fläckvis påverkad av branden 2018. Fuktigare stråk har klarat sig från branden, medan vegetationstäckets och humusskiktet helt har brunnit bort i andra partier. Vissa träd har dödats eller påverkats av branden, medan andra har klarat sig. Området är rikt på lövträd och har med största sannolikhet också påverkats av tidigare bränder i området.

Förutom kalavverkning så är igenväxning ett av de största hoten mot kalkbarrskogar och kalktallskogar och den unika och rika kärlväxtflora som kännetecknar naturtypen. Att området är beläget i en brant sluttning bidrar till störning genom erosion, liksom att området påverkats av brand. Erosion tillsammans att området nu åter har påverkats av en brand motverkar igenväxning av framförallt gran och gynnar därmed områdets naturvärden.

Naturvårdsarter

Någon systematisk artinventering har inte utförts, men flera fynd av naturvårdsarter har ändå gjorts inom naturreservatet.

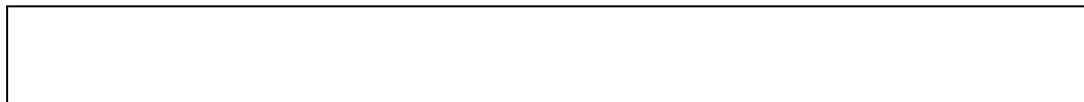
I tallskogen har bland annat kolflarnlav (*Carbonicola anthracophila*) (NT, S) påträffats. Och efter branden har även fynd av brandskiktdyna (*Daldinia loculata*) (NE) gjorts. Ett flertal insektsarter är direkt eller indirekt knutna till brand, men någon inventering av dessa har ännu inte gjorts när beslut och skötselplan fastställs.

I kalkbarrskogen växer orkidéerna grönkulla (S,§), nattviol (S, §) och guckusko (S,§) tillsammans med blåsippa (S), vispstarr, tibast (*Daphne mezereum*) (S) och kransrams (*Polygonatum verticillatum*) som indikerar kalkhaltig mark. Även ullticka (*Phellinidium ferrugineofuscum*) (NT, S) har påträffats i kalkbarrskogen, en art som indikerar lång lågakontinuitet och orörd skogsmiljö.

Förutom en särskilt rik och unik kärlväxtflora utgör många kalkbarrskogar även livsmiljö åt en rad marklevande svampar. Det finns en rad släkten av marktaggsvampar; *Hydnellum Bankera* och *Phellodon*, fingersvampar; *Ramaria* och spindelskivlingar; *Cortinarius* som påträffas i just kalkbarrskog, vissa är mer knutna till gran andra till tall. Dessa svampar är i regel sällsynta eftersom naturtypen kalkbarrskog är ovanlig och begränsad till vissa delar av landet, flera av svamparterna är också hotade enligt den svenska rödlistan. Området har inte besökts under den tid på året då svamparna bildar sina fruktkroppar, så några artfynd har inte gjorts. Men det finns mycket goda förutsättningar för att dessa arter ska finnas i området och att den störning som branden har inneburit har gynnat bildandet av fruktkroppar.

Den stupande sluttningen i sydvästligt läge bidrar också till ett varmt lokalklimat. I sluttningen skapar ras och erosion också en viss luckighet. Ett varmt lokalklimat och luckighet, tillsammans med att området nyligen brunnit, gör området särskilt gynnsamt för en rad olika bark- och vedlevande insekter.

Kulturhistoria och tidigare markanvändning

I området vid naturreservatet Gröttingsberget finns spår av mänsklig aktivitet från mycket långt tillbaka. Vid sjön Gröttingens strand finns lämningar av flera boplatser och stensättningar, dock är inga av dessa belägna inom naturreservatet.

Strax norr om naturreservatet, ovanför stupet vid Gröttingskleven finns en fyndplats för en järnspjutspets som hittades i samband med anläggande av en kolmila (KMR L1946:4673).

Skogen inom naturreservatet är sedan tidigare påverkad av mänskligt brukande. Det handlar främst om att skogen har plockhuggits. På Gröttingsbergets västsluttning har flera skogskojor med tillhörande kolbotten påträffats, dock inga inom det aktuella området.

Norr om naturreservatet ligger Gröttingslandets fåbod. Skogen inom naturreservatet har med största sannolikhet utgjort utmarksbete.

Vissa delar av tallskogen är påverkad också av mer modernt skogsbruk och mindre partier har gallrats relativt nyligen.

Rennäring

Länsstyrelsen Jämtlands län

Området där naturreservatet är beläget ingår i renskötselområde och utgör kärnområde av riksintresse för rennäring (enligt 3 kap. 5 § miljöbalken). Naturreservatet ligger inom område som utgör vinterland för Raedtievaerie, Jijnjevaerie, Jovnevaerie och Ohredahke samebyar. För några av samebyarna används området också som förvinterland, vårvinterland och vårland.

Inom områden som utgör vinterland är tillgängligheten till sammanhängande lavmarker av tillräcklig storlek och med god betesro viktiga för renen. Vinterbetesmarkerna är därför ofta känsliga för ingrepp och störningar. På en landskapsnivå är det också viktigt att tillgången på lavbete säkras på lång sikt.

Friluftsliv

Delar av sluttningen ner mot sjön Grötingen ligger inom område av riksintresse för friluftsliv (FZ09 Gimån). Det är utpekad för att vara ett ”område med särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och kulturlandet. Område med särskilt goda förutsättningar för vattenanknutna friluftsaktiviteter och därmed berikande upplevelser”.

Området används, såvitt länsstyrelsen känner till, huvudsakligen som jaktmark och för fiske, framförallt då delarna mot sjön Grötingen som är en del av Gimåns vattensystem, för fiske. Området ligger intill en skogsbilväg, och är lättillgängligt för den som har bil.

En bit norr om naturreservatet passerar Gimåleden, en 55 kilometer lång vandringsled som binder samman flera olika sevärdheter och natursköna platser i området. Platån ovanför Grötungskleven med dess utsikt är en av de platser som lyfts ut som en särskild sevärdhet längs leden. Varken leden eller utkiksplatsen är dock belägna inom naturreservatet.

Prioriterade bevarandevärden

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet är:

- Brandpräglad tallnaturskog och lövträdsbestånd uppkomna efter brand, samt bark- och vedlevande mossor, svampar, lavar, insekter, marklevande svampar och hålhäckande fåglar knutna till skogar som präglats av brand.
- Delvis brandpåverkad och lövträdsrik kalkbarrskog, samt kalkgynnade kärlväxter och marksvampar.

Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer

Vid förvaltningen av naturreservatet ska särskild hänsyn tas till av Naturvårdsverket fastställda åtgärdsprogram (ÅGP) för hotade arter eller livsmiljöer. Åtgärdsprogram som är aktuella för detta naturreservat har beaktats i de skötselåtgärder som anges i skötselplanen (tabell 1). Om Länsstyrelsen får ny kunskap om arter eller naturtyper berörda av ÅGP inom naturreservatet ska prioriterade åtgärder för dessa kunna utföras, under förutsättning att de inte bryter mot naturreservatets syfte och föreskrifter.

Tabell 1. Åtgärdsprogram (ÅGP) för hotade arter eller naturtyper som är särskilt viktiga för förvaltningen

Åtgärdsprogram	Kommentar
Brandinsekter i boreal skog	Naturvårdsbränning och inventeringar av insekter föreslås i skötselplanen
Skalbaggar på nyligen död tall	Naturvårdsbränning och inventeringar av insekter föreslås i skötselplanen.
Skalbaggar på äldre död tallved	Inventeringar av insekter föreslås i skötselplanen.
Hotade arter på asp i Norrland	Naturvårdsbränning, samt eventuell stängsling av nya lövträdsbestånd är föreslagna åtgärder i skötselplanen, liksom inventeringar av insekter.
Björklevande vedskalbaggar i Norrland	Naturvårdsbränning, samt eventuell stängsling av nya lövträdsbestånd är föreslagna åtgärder i skötselplanen, liksom inventeringar av insekter.
Rödlistade fjälltaggsvampar	Framförallt kalkbarrskogen inom naturreservatet kan utgöra livsmiljö för några av arterna inom åtgärdsprogrammet. Artinventering föreslås som skötselåtgärd.
Kalktallskogar	Naturvårdsbränning/punktbränning eller annan manuell störning föreslås i skötselplanen som åtgärd för kalkbarrskogen inom naturreservatet

PLANDEL

Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden

Naturreservatet har delats in i två skötselområden. Område A utgörs av tallskog med lövträdsinslag som har naturvärden knutna till brand. I område B är naturvärdena främst knutna till den kalkrika marken i kombination med trädsiktets kontinuitet. Förvaltningen av område B kan till viss del utgöras av bränning, men i mindre skala än i område A.

Skötselområde A – Brandpräglad tallskog (100 hektar)

Beskrivning

Skötselområdet utgör en del av ett omkring 420 hektar stort brandområde som sträcker sig också utanför naturreservatets gränser. Skogen i skötselområdet är till största delen en gammal, lågproduktiv tallskog och beståndsåldern ligger på omkring 150 år. Det finns även ett tydligt inslag av betydligt äldre tallöverståndare. Grupper av lövträd, i huvudsak asp och vårtbjörk, finns insprängda här och var i tallskogen. Tallskogen hade redan innan 2018 flera av de element och strukturer som är typiska för en brandpräglad skog: olikåldrighet, brandpåverkade träd med dubbla brandljud, samt kolad död ved. Den senaste branden har tillfört en stor mängd död ved och skapat luckighet. Luckigheten har uppstått då gran har brunnit upp och då tallar dött och fallit. Humuslagret har i stor utsträckning bränts bort och blottat mineraljorden. Lövträd kan börja föryngra sig med frö och rotskott. Troligtvis tillkommer även en naturlig föryngring av tall.

Figur 2. Skötselområde A: Brandpåverkad tallskog. Bilden är tagen kort efter branden 2018.

Bevarandemål

Arealen brandpräglad barrskog ska vara 100 hektar. Skötselområdet ska bestå av en äldre talldominerad barrskog med lövträdsinslag. Skötselområdets struktur och sammansättning ska vara tydligt präglad av brand. I perioder efter brand/bränning ska delområden vara öppna och det ska finnas en betydande mängd död ved. En föryngring av tall och lövträd ska ske efter brand och prägla områdets struktur. I senare stadier efter brand kan skogen vara mer sluten, gran kan växa in men ska inte tillåtas utgöra någon betydande del av trädskiktet. Humuslagret ska vara uttunnat eller saknas helt direkt efter brand, och i efterföljande succession ska markvegetationen präglas av lav snarare än ris. Det ska finnas rikliga och ej minskande förekomster av för naturtypen typiska arter, främst inom artgrupperna vedsvampar, vedlevande insekter och hackspettar.

Förvaltningsinriktning

- Naturvårdsbränning

Skötselåtgärder

- Upprättande av plan för naturvårdsbränning, samt utförande av åtgärder enligt planen.
- Inventering av insekter

Dessutom ska följande lägre prioriterade skötselåtgärder vara möjliga att utföra i skötselområdet:

- Hägn kring lövträdsbestånd. Om det kommer upp ett stort lövträdsuppslag inom naturreservatet till följd av branden 2018 eller senare naturvårdsbränningar, kan en stängsling bidra till att skydda lövträdsbestånden från att betas ner av vilt.

Skötselområde B – Brandpåverkad kalkbarrskog (12 hektar)

Beskrivning

Skötselområde B utgörs av en mosaik av olika naturtyper som i olika grad har påverkats av branden. En stor del av skötselområdet utgörs av lövträdsrik barrblandskog på frisk mark i en brant sluttning med rörligt markvatten. Träden är överlag grova och högvuxna. Fältskiktet utgörs av ungefär lika stora delar lågörtvegetation som högörtvegetation, men domineras av lingonris (*Vaccinium vitis-idaea*) i torrare partier och olika mossor i de blötaste sänkorna och fuktstråken. Lövträden utgörs av äldre asp och björk, men här finns även ett tydligt inslag av sälg (*Salix caprea*).

I de blötaste partierna har branden inte fått fäste och flera grova granar har klarat sig helt utan att påverkas av elden. I torrare partier har fältskiktet brunnit bort helt och både barrträd och lövträd har påverkats eller till och med dödats av branden. Skogen, med sin kontinuitet av olika barrträdslag och dessutom kalkpåverkan kan vara ganska typisk livsmiljö för flera sällsynta och/eller hotade marklevande, mykorrhizabildande svampar, som till exempel släktena marktaggsvampar; *Hydnellum*, *Bankera* och *Phellodon*, fingersvampar; *Ramaria* och spindelskivlingar; *Cortinarius*. Några sådana svampfynd finns inte registrerade i området, men någon systematisk svampinventering under den period av säsongen då fruktkroppar

främst bildas har heller inte gjorts. Den störning som branden har inneburit kan mycket väl gynna bildande av fruktkroppar under de kommande åren.

Figur 3. Skötselområde B. Vänstra bilden visar högvuxna träd med Gröttingsklevens brant i bakgrunden. Högra bilden visar några små nattviolerna på väg upp, i bakgrunden kolade träd.

Bevarandemål

Arealen brandpåverkad kalkbarrskog ska vara 12 hektar. Skötselområdet ska utgöras av en lövträdsrik, kalkpåverkad barrblandskog. Skötselområdets struktur och sammansättning ska även fortsatt vara varierande, det vill säga här ska finnas en olikåldrighet med ett tydligt inslag av äldre träd av olika trädslag. Partier ska vara påverkade av brand eller annan markstörning. Det ska finnas ett tydligt inslag av lövträd. Det ska finnas ej minskande förekomster av för naturtypen typiska arter, främst inom artgrupperna kalkgynnade kärlväxter och kalkgynnade marksvampar.

Förvaltningsinriktning

- Naturvårdsbränning eller annan åtgärd för att skapa störning av markskiktet och trädsiktet för att motverka igenväxning.

Skötselåtgärder

- Upprättande av plan för naturvårdsbränning, samt utförande enligt plan. Detta för att motverka igenväxning och samtidigt skapa störning i markskiktet. Vid bränning bör trädkontinuiteten värnas, liksom bevarande av partier som utgjort brandrefugie vid de senaste bränderna. På grund av detta kan punktbränning eller bränning av mindre partier vara en lämplig åtgärd.
- Upprättande av plan för åtgärder för att skapa störning av markskiktet och motverka igenväxning i områden där naturvårdsbränning inte är möjlig, samt utförande av åtgärder

enligt plan. Eftersom området är brant och svårtillgängligt kan en kontrollerad naturvårdsbränning vara svår att utföra.

Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden

Gröttingsberget är inte något välkänt utflyktsmål, men i och med att Gimåleden passerar området och att Gröttingskleven pekas ut som en besöksvärd utsiktsplats så rör sig antagligen en del besökare i området. Varken leden eller utsiktsplatsen ligger inom naturreservatet.

Delar av naturreservatet ligger inom riksintresse för friluftsliv kopplat till Gimån och vattenanknutna friluftsaktiviteter i ett natur- och kulturlandskap.

Det är möjligt att området i och med att det har brunnit och genom att det blir naturreservat kan komma att bli mer känt och intressant för besökare. Det kan innebära ett ökat antal besökare. Enligt Länsstyrelsens tillgänglighetsstrategi är området inte prioriterat som besöksmål och inga särskilda anordningar planeras i skötselplanen.

Bevarandemål

I anslutning till naturreservatet ska det finnas god information om naturreservatets naturvärden, samt om de bestämmelser som gäller för naturreservatet.

Skötselåtgärder

- Informationstavla för naturreservatet sätts upp vid områdets entré.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Naturreservatet skall utmärkas i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

En översikt av skötselåtgärder som ska genomföras i naturreservatet Gröttingsberget finns i tabell 2.

Tabell 2. Sammanfattning av skötselåtgärder som bör genomföras i naturreservatet Gröttingsberget samt när dessa skötselåtgärder bör utföras.

Skötselområde	Skötselåtgärder	Prio	När	Frekvens
Hela naturreservatet	Markering av naturreservatets gränser.	1	Inom 1 år	Återkommande vid behov
A	Naturvårdsbränning	1	Inom 50-100 år	Enligt bränningsplan

Skötselområde	Skötselåtgärder	Prio	När	Frekvens
Hela naturreservatet	Inventering av insekter	2	Inom 2 år	Ev. uppföljande inventeringar
B	Punktbränning eller annan typ av störning av markskiktet	2	Inom 50 till 100 år	Enligt bränningsplan
B	Inventering av kalkgynnade, mykorrhizabildande marksvampar	2	Inom 3-5 år	Ev uppföljande inventeringar
Friluftsliv	Uppsättning av informationstavla.	1		

Utöver ovan listade prioriterade skötselåtgärder ska det inom området vara möjligt att:

- Sätta upp hägn för att gynna uppväxande lövträd.

Övriga uppgifter

Samråd med rennärigen

Innan någon större skötselåtgärd genomförs och alltid vid bränning, samt om någon ny anordning anläggs så ska samråd med Raedtievaerie, Jijnjevaerie, Jovnevaerie och Ohredahke samebyar ske.

Bränningsplan

Syftet med en bränningsplan är bland annat att tydligt redovisa bränningsområdets avgränsning (geografiskt och i terrängen), beskriva kvalitativa mål med bränningen ur naturvärdessynpunkt samt att tydliggöra bränningens planering ur säkerhetssynpunkt. I samband med bränningsplaneringen ska samråd med berörda samebyar ske.

Uppföljning

En uppföljning av beskrivna bevarandemål ska ske för varje skötselområde för bedömning av områdets bevarandetillstånd. Uppföljningsarbetet anges och utförs av Länsstyrelsen eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare. Resultat från kommande uppföljning av bevarandestatusen kan eventuellt påkalla en revidering av skötselplan och målindikatorer. Målindikatorer för uppföljning av bevarandemålen för naturreservatets skötselområden anges i ett särskilt dokument kallat uppföljningsplan som fastställs separat.

Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för fortlöpande tillsyn av att naturreservatets föreskrifter efterlevs.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsförvaltningen bekostas av Naturvårdsverket genom skötselanslag för biotopvårdande åtgärder, utmärkning av reservatets gränser, områdestillsyn samt löpande underhåll.

Källförteckning

Tryckta källor

- Bräcke kommun 2003. Översiktsplan för Bräcke kommun.
- Bräcke kommun 2003. Vindkraft i Bräcke kommun. Tillägg till Översiktsplan.
- Länsstyrelsen i Jämtlands län 2012. Strategi för naturvårdsbränning och spontana bränder i skyddade områden i Jämtlands län 2012-2021. Diarienumr. 511-3838-2012.
- Länsstyrelsen i Jämtlands län 2020. Strategi för tillgänglighet i skyddade natur- och kulturområden. Diarienumr. 511-5186-2018. Löpnummer 2020:24
- Naturvårdsverket 2005. Naturvårdsbränning. Vägledning för brand och bränning i skyddad skog. Naturvårdsverkets Rapport 5438.
- Naturvårdsverket 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar. Naturvårdsverket Rapport 5609.
- Naturvårdsverket 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av brandinsekter i boreal skog. Naturvårdsverket rapport 5610.
- Naturvårdsverket 2008. Planering av naturreservat – vägledning för beskrivning, indelning och avgränsning. Naturvårdsverkets Rapport 5788.
- Naturvårdsverket 2008. Åtgärdsprogram för björklevande skalbaggar på björk i Norrland. Naturvårdsverket rapport 5843.
- Naturvårdsverket 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Naturvårdsverkets Rapport 6379.
- Naturvårdsverket 2010. Åtgärdsprogram för hotade arter på asp i Norrland. Naturvårdsverket rapport 6393.
- Naturvårdsverket 2013. Förvaltning av skogar och andra trädbärande marker i skyddade områden. Naturvårdsverket Rapport 6561.
- Naturvårdsverket 2013. Åtgärdsprogram för skalbaggar på nyligen död tall, 2014-2018. Naturvårdsverket rapport 6599.
- Naturvårdsverket 2014. Åtgärdsprogram för skalbaggar på äldre död tallved, 2014-2018. Naturvårdsverket rapport 6629.
- Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Handisam 2013. Tillgängliga natur- och kulturområden. En handbok för planering och genomförande av tillgänglighetsåtgärder i skyddade utomhusmiljöer. Naturvårdsverket Rapport 6562.
- Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2005, reviderad 2017. Nationell strategi för formellt skyddad skog.
- Skogsstyrelsen 2000. Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer.
- Sveriges Geologiska Undersökning 1984. Karta över berggrunden i Jämtlands län utom förevarande Fjällsjö k:n.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Källor på internet

Artdatabanken och Naturvårdsverket. Artportalen. www.artportalen.se.

Bräcke kommun 2020. Information om Gimåleden

<https://www.bracke.se/besokaochuppleva/seochgora/vandring/gimaleden.4.73773db514ee2ab085a19ac0.html>

Naturvårdsverket. Process att bilda naturreservat. <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddad-natur/Naturreservat/Process-att-bilda-naturreservat/>.

Riksantikvarieämbetet. Kulturmiljöregistret. (KMR L1946:4673) Forsök:

<https://app.raa.se/open/forsok/>

Sametinget. Underlag för planer. www.sametinget.se/8382 Kartor över Riksintresse, strategiska platser och årstidsland

Skogsstyrelsen. Nyckelbiotoper (N667-2018, N15959-1996). Skogsdataportalen

<http://skogsdataportalen.skogsstyrelsen.se/Skogsdataportalen/> 2020-04-15

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Rödlisterade arter i Sverige. www.artfakta.se.

Övriga källor

Berggrundsdata över Jämtlands län, hämtad från SGUs berggrundsdatabas 2020-04-15. ©

Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Jordartsdata över Jämtlands län, hämtad från SGUs jorddatabas 2020-04-15. © Sveriges

geologiska undersökning (SGU)

Länsstyrelsen i Jämtlands län. Länsstyrelsen naturvärdesinventeringar.

Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län